

MEDLEMSBLAD

*Sjuksköterskeförbundet för Antroposofisk
Läkekonst*

Hösten 2009

Granatäpple, *Punica granatum*
Bild från Koehler's Medicinal-Plants 1887

Höstliga hälsningar från redaktionen genom
Susanne Börjeson och Gerhard Böhme

Protokoll från SALs årsmöte den 20 april 2009

Närvarande: Majlis Lindroos, Bis Langseth, Madeleine Lagerwall, Susanne Börjeson, Anne Ingeborg Haugholt, Albertine Ranheim, Ulla Reiman, Dagny Jonsson samt Elisabeth Ydrén.

1. Mötet öppnades
2. Till mötesordförande valdes Albertine Ranheim
3. Till sekreterare valdes Susanne Börjeson
till justerare valdes Elisabeth Ydrén samt Madeleine Lagerwall
4. Mötet fann årsmötet stadgeenligt utlyst
5. Dagordningen godkändes
6. Verksamhetsberättelsen lästes upp
7. Mötet godkände verksamhetsberättelsen
8. Ekonomisk rapport lades fram
9. Revisionsberättelse lästes upp
10. Mötet beviljade styrelsen ansvarsfrihet för det gångna året
11. Medlemsavgiften fastställdes för 2010 till 150:-
12. Ny styrelse valdes för 2009 (se nedan) efter att valberedningen presenterat sitt arbete
13. Revisor samt revisorssuppleant valdes (se nedan)
14. Valberedning valdes
15. Teckningsrätten fastställdes att gälla för:
kassör Susanne Börjeson och ordförande Mailis Lindroos var för sig
16. Representant till SAM valdes
17. Förslag till ändring av stadgarna antogs
18. SALs bidrag till andra verksamheter gavs i uppdrag till styrelsen att fatta beslut om
19. Övriga ärenden togs upp: fråga B, C, D och E tas upp på kommande styrelsemöte 25 maj
 - A. Att vi skall registrera SAL som arbetsgivare hos skatteverket
 - B. Anne Ingeborg Haugholt meddelade att certifiering av "antroposofisk specialistsjuksköterska" påbörjas i höst är Rolf Heine kommer under V.44
 - C. Elisabeth Ydrén önskar bilda en arbetsgrupp för "vårdgesterna"
 - D. Elisabeth Ydrén önskar få klarhet i valberedningens uppgifter
 - E. Madeleine Lagerwall påtalade behovet av att styrelsen "föryngras" för att få in fler idéer och infallsvinklar.
20. Mötet avslutades

STYRELSE FÖR 2009:

Ordinarie ledamöter:

Mailis Lindroos (ordförande)	vald 2008 för 2 år, skall avgå eller omval 2010
Susanne Börjeson (kassör)	vald 2008 för 2 år, skall avgå eller omval 2010
Albertine Ranheim (sekreterare)	vald 2009 för 2 år skall avgå eller omval 2011
Bis Langseth	vald 2009 för 2 år skall avgå eller omval 2011
Ann Ingeborg Haugholt	vald 2009 för 2 år skall avgå eller omval 2011

Suppleanter:

Madeleine Lagerwall	vald 2009 för 2 år skall avgå eller omval 2011
Christine Loser	vald 2009 för 2 år skall avgå eller omval 2011
Gerhard Böhme	vald 2008 för 2 år, skall avgå eller omval 2010
Ulla Reiman	vald 2009 för 2 år skall avgå eller omval 2011

Revisorer

Jenny Svalefors, extern revisor, valdes 2009 för 1 år skall avgå eller omval 2010

Dagny Jonsson, revisorsuppleant samt intern revisor, valdes 2009 för 1 år skall avgå eller omval 2010

Valberedning

Elisabeth Ydrén, valdes 2009 för 1 år skall avgå eller omval 2010

Elisabeth letar ersättare för Heidi Renvall-Wickberg, som avgick på egen begäran.

Förslag framkom, att fråga Jane Wildung, som tackat ja.

Till representant till SAM för 1 år valdes Ann Ingeborg Haugholt, och till hennes ersättare Susanne Börjeson.

Protokoll:
Susanne Börjeson

Justerare:.....

Madeleine Lagerwall

Elisabeth Ydrén

SAL – Sjuksköterskeförbundet för Antroposofisk Läkekonst

Verksamhetsberättelse för verksamhetsåret januari – december 2008

Styrelsen bestod av: Bis Langseth, Susanne Börjeson, Majlis Lindroos, Anne Ingeborg Haugholt, Albertine Ranheim, Marita Pettersson lämnade sin plats i styrelsen den 26 augusti på egen begäran.

Suppleanter: Madeleine Lagerwall, Gerhard Böhme och Christine Loser.

Adjungerad valberedning: Elisabeth Ydren och Heidi Renvall Wickberg.

Distanskursens kollegium: Majlis Lindroos, Susanne Börjeson, Madeleine Lagerwall, Gerhard Böhme, Lena Falck, Elisabeth Ydren, Agneta Granstrand och Anne Ingeborg Haugholt.

Årsmötet ägde rum på Vidarklinikens öppenvård i Järna den 5 april. Innan mötet samlades vi och samtalade om riktlinjerna för antroposofisk omvårdnad (Guidelines).

Hänt under året:

Styrelsen har haft 9 protokollförda möten.

SAL har lämnat bidrag till:

Antroposofiska sällskapet med 2 000 kr.

Internationellt Forum för antroposofisk omvårdnad vid Goetheanum i Schweiz med 4 000 kr

Stödföreningen Sofia med 1 000 kr.

Ekonomiska bidrag har delats ut till sjuksköterskor som deltagit på internationella möten, kurser och vidareutbildningar.

Efter ett upprop om stöd till renoveringen av Rudolf Steiners träskulptur i Dornach

”Mänsklighetsrepresentanten” samlades och förmedlades pengar via SAL.

SAL har haft representanter vid Medicinska sektionens Årskonferens i Dornach.

På konferensen ”Pflegetagung” i Dornach 7-9 maj 2008 deltog Anne Ingeborg Haugholt, Albertine Ranheim, Madeleine Lagerwall, Susanne Börjeson, Gerhard Böhme samt Lena Falck.

På årsmötet för Internationella Forum för antroposofisk omvårdnad, som hölls i Dornach i september 2008, deltog Gerhard Böhme.

SAL anordnade det *första Nordiska Antroposofiska Sjuksköterskemötet*. Mötet hölls i Järna den 17-20 januari 2008, där 40 sjuksköterskor från Norge, Åland, Danmark och Sverige samlades kring temat *Tillit*.

Samtidigt hölls det Nordiska Antroposofiska Läkarmötet och vid några tillfällen hade vi gemensamma programpunkter. Möte för barnmorskor ägde rum den 8 april 2008. Susanne Börjeson medverkade för SAL tillsammans med barnmorskorna Helena Maass, Diane Sjögren och Kirsten Nisted.

Antalet medlemmar i SAL var 245 sjuksköterskor. Medlemsavgiften höjdes på årsmötet -08 till 150 kr from. 2009. Av dessa går 20 kr per betalande medlem till SAM (Svenska förbundet för Antroposofisk Medicin) och 20 kr per betalande medlem går till Internationellt FORUM för antroposofisk omvårdnad. SAL har följt arbetet kring SAM (Svenska förbundet för Antroposofisk Medicin) Anne Ingeborg Haugholt har varit SALs representant i detta arbete.

2 st medlemsblad har givits ut under året.

Rolf Heine gästade styrelsen den 21 oktober och berättade/samtalade om Guidelines, riktlinjer för god yrkesmässigt utövande av antroposofisk omvårdnad, utbildning och certifiering.

SAL har också lyft fram arbetat med frågor kring ”antroposofisk expertsjuksköterska” i samarbete med Rolf Heine och deras arbete kring en legitimering/certifiering av specialistkompetensen, ackreditering och utbildning, ett arbete som fortgår.

Utbildningar:

Distanskursen startade för 7:e gången, med ett första utbildningstillfället i september 2008 och andra tillfället i november 2008. 30 sjuksköterskor deltar i utbildningen som fortgår tom november 09.

SALs BOKSLUT 2008

<u>Inkomster</u>		<u>Utgifter</u>	
Distanskurs	96.750	Distanskurs	64.357,50
Nordiska mötet	12.530	Nordiska mötet	23.097
Barnmorskemöte	6.400	Barnmorskemöte	6.400
Medlemsavgifter	31.867	SAL-bladet 2 utgåvor	14.204
LM-kurs (2007)	2.400	Porto SAL-bladet+kurser	7.196,30
		Annons vårdfacket distansen	3.200
		Styrelsen, utbildning	3.400
		Styrelsen (fika+resor)	4.914,50
		Uppvaktning	349
		Bankavgifter	1.880
		Kontor, kuvert, inbet.kort	2.664
		Webbkostnad	375
		Förberedelselitteratur	7.031
		Revision+bokföring	1.000
		Reseersättning möten	2.104
		SOFIA	1.000
		Antrop. sällskapet	2.000
	149.947	FORUM (Dornach)	4.000
Förutbetalad kursavg.	6.800	Skulpturen (Dornach)	550
Förutbetalad medl.avg	1.600	SAM	3.000
		Resebidrag möten	33.464
Årets inkomster	158.347	Årets utgifter	186.186,30
		SAL-bladet ej bet 2008	- 7.250,-
			178.936,30
<u>Ingående saldo</u>		<u>Utgående saldo</u>	
KASSAN	70,50	KASSAN	5.659,50
PLUSGIROT	40.093,79	PLUSGIROT	1.265,79
BANKGIROT	48.732,00	BANKGIROT	60.581,70
Året började med 88.896,29		Året slutade med 68.306,99	
247.243,29	(avstämning)	247.243,29	

Kommentar:

Året gick med förlust om man vill uttrycka det så, inkomster 149.947:-, och årets kostnader blev 186.186:-. Vi gjorde av med 36.239:- mer än vi fick in.

Obetalda räkningar vid årsslutet gör att man inte riktigt ser hur året blev, likaså att medlemmar betalar in sin medlems- och kursavgift för det kommande året i förväg.

Bokföring är inte alltid lätt att begripa, men har du frågor får du gärna kontakta kassören.

Förslag på ÄNDRING av SALs STADGAR antagna på årsmötet den 20 april 2009

Anledningen är att styrelsen vill göra stadgarna tydligare. Vi önskar dina synpunkter.

Maila till: info@forbundetsal.org eller skicka ett brev.

§ 1 Förbundets ändamål skall vara att befrämja en hälso- och sjukvård som är inspirerad av den antroposofiska människosynen och vara en samlingspunkt för sjuksköterskor och sjuksköterskestuderande med detta intresse. Förbundet skall verka för ett fördjupande av kunskaperna i antroposofisk läkekonst.

§ 2 Medlemskap i förbundet förutsätter genomförd eller pågående sjuksköterskeutbildning.

§ 3 Årsmöte hålls varje år före 30 april. Årsmötet väljer styrelse och suppleanter, fastställer årsavgift och väljer en revisor och en revisorsuppleant samt valberedning. Verksamhetsberättelse, balans- och resultaträkning samt revisionsberättelse läggs fram för årsmötet, som beslutar om man kan ge styrelsen ansvarsfrihet.

§ 4 Styrelsen skall bestå av 5-7 ordinarie medlemmar samt 2-4 suppleanter. Minst två av styrelsens medlemmar skall vara medlem i Antroposofiska Sällskapet.

§ 5 Styrelsen fattar beslut när minst 5 av styrelsens medlemmar är närvarande. Enighet skall eftersträvas.

§ 6 Styrelsemedlem och suppleant väljs på 2 år. Revisor och revisorssuppleant samt valberedning väljs på 1 år.

§ 7 Beslut om ändring eller tillägg till stadgarna skall för att vara giltiga bifallas av minst 2/3 av medlemmarna som deltar i röstningen. Beslut skall fattas av 2 medlemsmöten som följer på varandra med minst en månads mellanrum. Ett av dessa möten skall vara årsmöte.

§1 får ej ändras.

§ 8 Förbundet kan upplösas i samma ordning som gäller för stadgeändring. Styrelsen skall lägga fram förslag till medlemsmötet angående disponeringen av förbundets medel.

Vidarklinikens Vårdcentral och mottagning i Stockholm

[2009-10-19] Från Vidarklinikens hemsida

Vårdcentralen på Tideliusgatan 12 på Södermalm i Stockholm, som är en filial till Vidarklinikens Vårdcentral i Ytterjärna, kommer att upphöra i mitten av december. Besök hos läkare kan bokas fram tom den 10 december och besök hos sjuksköterska tom 15 december. Verksamheten kommer därefter att koncentreras till Ytterjärna. Vi beklagar detta men hoppas att så många som möjligt vill fortsätta i Ytterjärna, även om man får en längre resväg.

Vad gäller Barnvårdscentralen och Mödravårdscentralen är inriktningen att dessa kommer att fortsätta på Tideliusgatan i Stockholm, i samma anda och med samma personal som tidigare.

Alla som är listade på Vidarklinikens Vårdcentral och som gått på mottagningen i Stockholm, är varmt välkomna att fortsätta på Vidarklinikens Vårdcentral i Ytterjärna, det behövs ingen ny listning för det. Alla andra som är intresserade av att gå på en vårdcentral, som kombinerar skolmedicin med antroposofisk läkekonst, är naturligtvis välkomna också.

Tider för besök på Vårdcentralen i Ytterjärna, bokas på samma sätt som tidigare, dvs via telefon 08-551 509 99. De verksamma läkarna i Ytterjärna är:

Kristian Holmberg

Eva Lagerlöw

Rainer Birk

Mattias Grusell

Susanne Wärnhjelm (barnläkare)

Kandidaterna i EU-parlamentsvalet tillfrågades om integrativ medicin

Ett urval av svenska kandidater till EU-parlamentsvalet fick inför valet kort information och **två frågor** i ett gemensamt brev från: Vidarkliniken, Läkarföreningen för Antroposofiskt Orienterad Medicin (LAOM), Läkarföreningen för Integrativ Medicin (LIM) samt Föreningen för Integrativ Medicin (FIM). Syftet med brevet var att uppmärksamma EU-parlamentskandidaterna på de här viktiga sakfrågorna och att få en viss uppfattning om var de står i dessa frågor.

FRÅGA 1: Vill du verka för att EUs läkemedelsregler kompletteras så att de på ett rimligt sätt går att tillämpa även på ofarliga medel med lång tradition?

FRÅGA 2: Vill du verka för att komplementär medicin och efterfrågade terapiinriktade vårdformer får större forskningsresurser och utvecklingsmöjligheter inom EU?

Det är endast **6** av kandidaterna som svarat: Barbro Westerholm (FP), Susanna Haby (M), Gudrun Schyman (FI), Ella Bohlin (KD), Zaida Catalán (MP) och Marit Paulsen (FP).

Läs deras svar på Vidarklinikens hemsida www.vidarkliniken.se

Rapport från Årsmötet för Internationellt FORUM för antroposofisk omvårdnad/IFAP 15-16 september 2009

På årsmötet deltog 27 deltagare från följande länder: Tyskland, Österrike, Schweiz, Storbritannien, Nederländerna, Frankrike, Sverige, Norge, Finland och Georgien.

Rapporter från de olika länderna:

Nya Zeeland - i januari har 8 kollegor genomfört det kortare förfarandet till "Specialistsjuksköterska i antroposofisk omvårdnad".

Storbritannien - en grundkurs i antroposofisk omvårdnad är åter igång, denna gång med deltagare även från USA och Irland. Den nya antroposofiska sjuksköterskeföreningen ANA har en hemsida: www.a-n-a.co.uk www.cahsc.org är hemsidan för organisationen som arbetar med certifieringsfrågor för alla områden inom antroposofisk medicin och www.ahasc.org.uk är hemsidan för Medicinska sektionen i GB.

Man vill starta en databas för forskningsstudier inom antroposofisk omvårdnad.

Litteratur bör publiceras elektroniskt på engelska.

Facklitteratur bör allt anges med ISBN-numret.

ANA önskar att man har varandras länkar på hemsidorna.

Finland - en kurs om vård i livets slutskede genomförs. Sofi Wetterhoff handleder nya kollegor, spirituellt förhållningssätt med patienterna. Samarbete med Estland vad gäller läkarna.

Georgien - Föreningen "Människan och naturen" genomför sedan 15 år sjuksköterskeutbildning samt andra kurser. Man är samlokaliserad med terapeutikum. Sedan 10 år har man fått stöd från en nederländsk stiftelse. Ett nytt, större hus har köpts men flytten dit har fått skjutas på pga. krigshändelserna förra året och myndigheternas ständigt nya krav för ssk-utb. Detta utgör ständig osäkerhet !

Georgien behöver verkligen goda tankar inför framtiden !

Sverige - rapporterade om att SAMT bildats, paraplyorganisationen för antroposofisk medicin i Sverige, en hemsida är under utarbetning. Läkemedelssituationen, som försvårats av EG-domen 2007, och kravet på registrering som en följd, vilket är arbetskrävande och kostsamt. Vidarklinikens filial i Stockholm måste stänga pga. ekonomin.

Nederländerna - det antroposofiska ssk-förbundet har blivit en del av det allmänna nederländska ssk-förbundet, man har kunnat integrera sig så att ex vis kurser i antroposofisk omvårdnad får tillgodoräknas som vub och gäller då som poäng för den återkommande nyregistreringen man måste göra för att behålla sin nederländska ssk-leg. Det har bildats en avd för antroposofiska ssk som är egenföretagare och dyl.

Det finns fortfarande frågetecken om hur man gör med IFAPs ackrediterings- och certifieringsförfarande.

Österrike - grundkursen i antroposofisk omvårdnad i Wien har nu blivit IFAP-ackrediterad. I Klagenfurt håller Carus-Institut (Hamburg) kurser. I Graz finns möjligheten till distanskurs inom Health-science med komplementärmedicinskt innehåll.

Tyskland och Schweiz - man har bildat en gemensam utbildningsorganisation i Schweiz som omfattar alla 4 klinikerna. En viktig fråga för de kommande åren är utbildning på alla nivåer, efterfrågan på fortbildningar från icke-antroposofiska verksamheter tilltar.

I Tyskland har alla antroposofiska kliniker haft god ekonomi, inga underskott.

"AnthroMed"-certifieringen av kliniker har fört med sig att klinikledningarna efterfrågat motsv. dokumenterad kompetens hos ssk och lett till att man också stått för kostnaden för "Specialistsjuksköt inom antroposofisk omvårdnad".

Ett övertagande av ett 80 bäddars sjukhus i Feuchtwangen, södra Tyskland är på gång. Det blir AnthroMed-certifierat med bl a en geriatrik avd och planeras ske i januari 2010.

Asien - intresset tycks öka. Lukas-kliniken i Schweiz har haft besökare från Kina.

I Nagano i Japan börjar en första grundkurs i antroposofisk omvårdnad, som Anne Joris och Sascha Gloor håller i. I Japan finns även flera parallella initiativ för antroposofisk kliniker.

Litteratur: en nyupplaga av insmörjningsboken, red Monika Layer, är på gång men har blivit fördröjd. Birgitt Bahlmann ska ge ut en bok om anhörigvårdare. För boken "Anthroposophische Pflegepraxis" av Rolf Heine m fl planeras inte någon nyupplaga men kan fås antikvariskt.

Det finns planer för en ny grundbok om antroposofisk omvårdnad, ett utkast är gjort och Rolf H koordinerar. En omvårdnadsvademecum håller på att sammanställas, där de väsentligaste erfarenheterna inom antroposofisk omvårdnad beskrivs utgående från diagnoser. Ursi Soldner, Silvia Stöckler och Therese Beerli håller i det, med stöd av Forums ledningsgrupp och en träff planeras 4 dec -09 kl 11-17 i Bregenz/Österrike.

Fråga om översättningar av häftet om antroposofisk omvårdnad i blå serien: till vilka språk ska den översättas ? Hittills finns en översättning till spanska som Ximena Simon skicka in.

"Vademecum"-boken, som Merkurstab publicerat, finns nu översatt till engelska i en CD-version och kan beställas via Medicinska sektionen på Goetheanum i Schweiz.

Presentation av "Geschäftstelle für Qualität in der Anthroposophischen Pflege" QAP = "Byrån för kvalitét i antroposofisk omvårdnad", som Ursa Neuhaus står för, finns i Rüttihubelbad/Schweiz, www.ruettihubelbad.ch Där har också APIS - schweiziska SAL - sitt sekretariat och den nya gemensam utbildningsorganisationen. QAP har genomfört den första ackrediteringen.

Kompendier (på tyska "Handbuch") om ackrediteringsprocesserna för utbildningar i antroposofisk omvårdnad och certifieringsförfarandet till specialistsjuksköterska i antroposofisk omvårdnad har arbetats fram. Det har kommit några synpunkter från kollegorna på Nya Zeeland och de tas med. Bägge kompendierna version 1.1 antogs av årsmötet. Dessa finns i tysk och engelsk version – se SALs hemsida.

Tanken är att kompendierna ska bearbetas och aktualiseras regelbundet.

Certifieringsförfarandet till specialistsjuksköterska i antroposofisk omvårdnad

I Nya Zeeland har 8 kollegor certifierats.

I Schweiz har 5 kollegor certifierats.

I Tyskland har 9 kollegor certifierats.

Datum för kommande certifieringskonferenser:

18-19 sept -09 Dornach/CH, 9 okt -09 Filderstadt/DE, jan 2010 Hamburg/DE, 20-21 feb -10 Park Attwood/GB, 12-13 mars -10 Herdecke/DE, april -10 Unterlengenhardt/DE, 5 maj -10 Dornach/CH, ev maj -10 USA, 17-18 sept -10 Dornach/CH, 6 nov -10 Dresden/DE.

Världen över finns uppskattningsvis ca 100 personer som skulle kunna delta på konferenser med det korta certifieringsförfarandet. Detta måste dock anmälas till senast 31 dec 2010. Den som önskar bli specialistsjuksköterska i antroposofisk omvårdnad och uppfyller kriterierna ska anmäla det till Ursa Neuhaus på QAP. (I Sverige pågår förberedelser för certifieringskonferenser, kontaktperson Anne Ingeborg Haugholt på Vidarkliniken, *övers anm*)

Därefter kan certifieringar ske enligt det ordinarie förfarandet.

Högskolan - 1-3 maj -09 hölls en sammankomst för sjuksköt som är Högskolemedlemmar: man bearbetade frågan - hur levs högskolemedlemskapet i det konkreta patientarbetet ? med hjälp av 11:e, 12:e och 13:e klasstimmen.

2011 planeras att istället för Medicinska sektionens Årskonferens hålla en Högskolekonferens.

Grund-, vidareutbildningar och fortbildningar - Monika Layer koordinerar detta område sedan 2008.

"Expert på rytmisk insmörjning" - en arbetsgrupp har bildats som ska arbeta fram regler för utbildningen och kriterierna för att bli/vara expert på rytmisk insmörjning, och där man tar hänsyn till olikheterna i de nationella förhållandena.

I gruppen deltar Monika Layer, Edelgard Grosse-Brauckmann, Sonja van Hees och Susanne Dengler. Till augusti 2010 bör ett grundkoncept finnas, som kan antas vid IFAPs årsmöte i sept -10.

Anette Beisswenger önskar att även barn- och spädbarnsinsmörjning tas med.

Arbetsgruppen för egenföretagare och likn - avslutas, frågeställningarna är ofta specifika i varje land. Men denna form för antroposofisk omvårdnad kommer förmodligen att få allt större betydelse i framtiden och där blir certifieringen också betydelsefull.

Förslag att man inrättar en blogg för att kunna ha utbyte - Christoph von Dach, på Lukas-klinik, Schweiz, ska undersöka denna möjlighet på IFAPs hemsida. Man behöver en redaktör som sköter den.

Forskning - hittills har Mathias Bertram samlat forskningsresultat.

En engelsk databas förslås.

Alla blanketter/instrument som dokumenterar och utvärderar omvårdnadsåtgärder, -behandlingar bör samlas så att ett enkel och omfattande dokument kan utarbetas !

Skicka sådana blanketter/instrument till Rolf H, som samlar dem.

Rapport från koordinationen av IFAP under det gångna året - Rolf H har gjort resor i Tyskland, till Österrike, Sverige, Israel och Storbritannien och genomfört utbildningar.

Förmedling av frågeställningar och aktiviteter i de olika länderna.

Många frågor har kommit om certifieringsförfarandet till specialistsjuksköterska i antroposofisk omvårdnad.

Ledningsgruppen har träffats 4 ggr i Mannheim/Tyskland, de olika delområdena arbetar allt självständigare och därigenom blir koordinationsarbetet effektivare.

Medicinska sektionen - IKAM övertar alltmer koordinationsarbetet inom Medicinska sektionen, man träffas 4 ggr om året. En skriftligt formulerad arbetsordning för IKAM håller på att arbetas fram och man efterlyser synpunkter på den: är texten begriplig ? uttrycker den de rådande förhållandena ? har den öppenhet för framtiden ? arbetar Medicinska sektionen på ett sätt som motsvarar behoven eller vad behöver vi ?

DAMiD - den tyska paraplyorganisationen för antroposofisk medicin: utbildning är huvudtemat i det tyska språkområdet. Det behövs nya människor inom i princip alla antroposofiska medicinska yrken, då allt fler går i pension. En hemsida med utbildningsutbudet håller på att arbetas fram.

Ekonomi - pengabidrag ska inte sändas till Medicinska sektionen utan till FAM, Förderstiftung Anthroposophische Medizin, där IFAP har ett eget konto.

IFAPs konto internationellt:

Förderstiftung Anthroposophische Medizin

GLS Bank Bochum

Konto Nr. 7902 555 002

BLZ 430 609 67

IBAN DE39 4306 0967 7902 5550 02

BIC GENODEM1GLS

Ange: IFAP och till vad ex vis "översättningsfonden"

Översättningsfonden - har bekostat översättningarna (som gjorts av Margot Saar) av kompendierna om certifieringen och ackrediteringen. I framtiden behövs alltmer översättningar tyska/engelska: av ex vis allt material som ska diskuteras.

Även översättningen av häftet i den blå serien kan bekostas av översättningsfonden.

Årsmötet beslutade att avsätta 4.000 € till översättningsfonden

Val av IFAPs koordinator - årsmötet valde enhälligt Rolf Heine till koordinator.

Plan för arbetsåret 2010 - det korta certifieringsförfarandet att bli specialistsjuksköterska i antroposofisk omvårdnad genomförs och avslutas under 2010. Fortbildningskurser för det ordinarie certifieringsförfarandet byggs upp.

Omvårdnadsvademecum - påbörja arbetet med denna grundbok.

Expert på rytmisk insmörjning ska få en motsvarande reglering som specialistsjuksköterska i antroposofisk omvårdnad.

Nya medlemmar i Internationellt FORUM behövs och ska sökas i samband med ett upprop för finansiellt stöd för IFAP till antroposofiska institutioner och verksamheter.

Planeringen av Vårdkongressen 5-7 maj 2010 på Goetheanum, Dornach, Schweiz - ett förslag till program presenterades och ett förslag att göra ett rent engelskspråkigt kompletteringsprogram i direkt anslutning till Vårdkongressen 8-9 maj. Förslag att dokumentera hela kongressen på video.

Forum-telegrammen - Caroline Weiss är redaktör och berättade hur det varit senaste året. Beslut att Caroline skickar ett påminnelse-mail en vecka före deadline.

Tider för 2010 - IFAP
och Medicinska sektionens
Årskonferens

16-19 september 2010

tema: reumatism

Michaela Glöckler ber särskilt om
praktiska arbetsgrupper från omvård-
nads- och terapiområdena.

Anmälningar till det ska vara inskickade till jul 2009.

översättning Gerhard Böhme

	måndag 13/9	tisdag 14/9	onsdag 15/9
09.00 - 10.30		Konf. för grund- vub o fortbildning	IFAP årsmöte
11.00 - 15.30	Utbildare i rytm. in- smörjning	till 12.30	IFAP till kl 17.00
16.00 - 21.00	Konf. för grund- vub o fortbildning	IFAP årsmöte	

ELIANT - European Alliance of Initiatives for Applied Anthroposophy

ELIANT's målsättning är att inom EU juridiskt säkra verksamheter som tillämpar antroposofi, såsom waldorfskolor, biodynamisk odling, antroposofiskt medicinska verksamheter samt andra initiativ.

Målet är 1 miljon underskrifter !! för då *måste* EU ta upp frågan om att utforma regelverk som tryggar antroposofiska verksamheter.

943 510 (den 11/11) har hittills skrivit under, så målet är snart uppnått men de återstående behöver ännu samlas in !!

Enklast är det att gå in på hemsidan **www.eliant.eu** där kan du klicka på den svenska flaggan och skriva under.

Om du själv redan har skrivit under kanske du kan sprida information om ELIANT-insamlingen till släkt, vänner och bekanta som kan vilja skriva under.

Antroposofisk omvårdnad behöver dokumenteras !

På Medicinska sektionens Årskonferens i september på Goetheanum i Schweiz tog Gunver S. Kienle upp betydelsen av att vi dokumenterar antroposofisk läkekonst - medicinen, terapier och omvårdnaden ! Hon beskrev att ofta är fallstudien en utmärkt form för en sådan dokumentation.

I en artikel publicerad i Merkurstab nr 3, 2009 - den tyska antroposofiska läkarförningens tidskrift - gör hon en kortfattad presentation av fallstudier och vad man behöver göra för att det ska kunna bli en fallstudie. En översättning till svenska finns/inom kort/ på SALs hemsida - gå in där och titta om du är intresserad !

Gerhard Böhme, gerhard.bohme@hotmail.com

FÅR DU ETT inbetalningskort denna gång är det hög tid att betala in medlemsavgiften till SAL för 2009

Medlemsavgiften är 150:-

varav 20:- skickas till stöd för det internationella arbetet inom antroposofisk omvårdnad, IFAP. Dessutom skickas 20:- till SAMT, Förbundet för antroposofisk medicin i Sverige.

Medlemsavgiften sätts in på plusgiro: **64 63 59-0** eller **bankgiro: 5953-4388**

Det kommer fortfarande in medlemsavgifter utan avsändare, kom ihåg att uppge namn och adress.

Om du får en påminnelse att betala avgiften, men vet att du har betalt, kan du höra av dig till kassören och uppge datum när inbetalningen blev gjord, så rättas det till.

Om du flyttar och adressändrar behöver SAL även veta din gamla adress, för det finns medlemmar som har samma namn. När du betalar över Internet och din partner är den som står för kontot måste du ange för vem avgiften gäller i meddelande fältet.

När du flyttar och din eftersändning upphört skickas bladet tillbaka till SAL och det är inte säkert att SAL kan hitta din nya adress och då kommer inga fler SAL-blad till dig. Om SAL hittar adressen blir det dubbelt porto, så kom gärna ihåg att meddela din nya adress när du flyttar. Det enklaste kan vara att skicka ett mail. Vid varje utskick har ett 10-tal av er flyttat så detta har stor betydelse.

Har du frågor till kassören Susanne Börjeson ring 08-522 961 07, eller maila till: info@forbundetsal.org

Kommande konferenser på Goetheanum i Dornach, Schweiz under nästa år

- *Vårdkongress 5-7 maj 2010
Eventuellt med fortsättningsprogram 8-9 maj, på engelska*
- *Årskonferens 16-19 september 2010
tema: reumatism*

Läs kommande information och program på
www.medsektion-goetheanum.org

NYA PRODUKTER från Weleda lanseras denna höst!

Pomegranate Regenerating Hand Creme

En lyxig handcreme med certifierad ekologisk kärnolja från granatäpple, hjälper huden att bibehålla sin mjukhet och samtidigt motverka ålderstecken. Granatäpple är rik på skyddande antioxidanter och oljans unika sammansättning stimulerar också hudens naturliga cellförnyelse. Tillsammans med naturliga växtextrakt håller den dina händer naturligt mjuka hela dagen.

Innehåll:

Vatten, sesamolja, glycerin, alkohol, fettsyreglycerid, sheasmör, solrosolja, stearinsyra, granatäppelkärnolja, hirsextrakt, stickmyrtenextrakt, solrosbladsextrakt, avocadoolja, olivolja, xanthan, äkta eteriska oljor

Pomegranate WELEDA Regenerating Body Oil

Lyxig hudolja för hela kroppen med certifierad ekologisk kärnolja från granatäpple. Granatäpple är rik på skyddande antioxidanter som bevisats kunna hjälpa till att förhindra ett för tidigt åldrande av huden. Oljans unika sammansättning återställer också hudens naturliga smidighet och gör den fastare och slätare, samtidigt som den har en förmåga att stimulera hudens cellförnyelse.

Den fina kombinationen av rena växtextrakt, certifierad macadamianötsolja och jojobaolja absorberas snabbt och går på djupet med att hjälpa huden bibehålla sin fukt.

Innehåll:

Jojobaolja, sesamolja, solrosolja, vetegroddsolja, macadamianötsolja, hirsskalextrakt, äkta eteriska oljor, granatäppelkärnolja, solrosbladsextrakt, olivolja

Pomegranate Regenerating Body Wash

En lyxig duschcreme baserad på certifierad ekologisk kärnolja från granatäpple, som mildt rengör och återfuktar huden. Granatäpple är rik på antioxidanter som skyddar huden mot fria radikaler och tillsammans med fin sesam- och macadamiaolja får huden extra näring och bibehåller sin naturliga fuktighetsnivå och naturliga mjukhet. Väldoft av sandelträ, vanilj, neroli och tangerine ger balans åt kropp och själ.

Innehåll:

Vatten, sockertensid, sesamolja, alkohol, tvättaktiva aminosyror, solrosolja, glycerin, äkta eteriska oljor, carragen, macadamianötsolja, granatäppelkärnolja, hirsextrakt, solrosbladsextrakt, xanthan, mjölksyra.

till vänster
Detalj av Sandro Botticellis målning
"Madonnan med granatäpplet" (c:a 1487).

till höger
bild från Pompeji

Miljömärkningen på Weleda produkter

På Weleda märker man inte produkterna med miljömärkning, t ex Svanen eller Bra Miljöval, här förklaras varför.

Weledas produkter är både biologiskt nedbrytbara, ekologiska och förpackningarna är återvinningsbara. Problemet med den miljömärkning som finns idag är dels att det inte finns några kriterier för att klassificera kosmetiska produkter men också för att man inte ser till helheten av produkterna och dess innehåll. Weleda väljer att inte märka sina produkter där kriterierna/kraven är lägre än de egna kvalitetskraven eller där kriterierna inte är relevanta för typen av produkter.

Idag kan till exempel hudvårdsprodukter med syntetiska tillsatser med mineraloljebas och konserveringsmedel bli miljömärkta. Det är en avsevärd skillnad i miljöpåverkan mellan mineraloljebaserad kosmetik och kosmetiska produkter som har vegetabilisk olja som bas. Mineralolja kommer ursprungligen från den petrokemiska industrin och är en icke förnyelsebar råvara som dessutom kräver stor miljöpåverkan för att utvinnas.

Det finns ännu inga tydliga kriterier eller märkningar för ekologisk och naturlig hudvård i Sverige, vare sig det gäller produktinnehåll och ingredienser eller miljöpåverkan. Genom åren har det funnits tyska, engelska och franska märkningar som varierat något sinsemellan. Weleda uppfyller bland annat den tyska märkningen **BDIH** (www.bdi.se) och i Tyskland har Weledas förpackningar denna märkning.

Nu har den europeiska gruppen **NaTrue** bildats för att bland annat ta fram enhetliga kvalitetskriterier för ekologisk, naturlig hudvård. Weleda låter nu successivt certifiera sina produkter enligt NaTrues kriterier. Andra märken som också har valt att följa denna väg är Dr.Hauschka, Logona, Primavera, Santaverde och Lavera.

Certified natural personal care

NATURKOSMETIKA

Certified natural with organic ingredients

NATURKOSMETIKA MED
VISSA EKOLOGISKA INGREDIENSER

Organic Cosmetics

NATURLIGA EKOLOGISK
NATURKOSMETIKAPRODUKTER

En stjärna måste innehålla minst 70% ekologiska råvaror från certifierade odlingar eller kontrollerad vildodling.

Två stjärnor måste innehålla minst 90% ekologiska råvaror från certifierade odlingar eller kontrollerad vildodling.

Tre stjärnor måste innehålla minst 95% ekologiska råvaror från certifierade odlingar eller kontrollerad vildodling.

Generellt kan man säga att produkter som innehåller **vatten** kan ha svårt att uppnå tre stjärnor eftersom vattnet ingår i procenten.

Naturliga ämnen är oljor och substanser från växter, oorganiska mineraler.

Naturnära ämnen är ämnen som härstammar från naturliga substanser men har separerats ur dessa.

Naturidentiska ämnen är ämnen som på kemisk väg tas fram ur naturliga ämnen.

Exempel på detta är tvättaktiva aminosyror från kokos (för rengöring), vilka har genomgått en kemisk process och anses då inte längre vara helt naturliga. Ett annat exempel är Xanthan (förtjockningsmedel) som framställs genom en fermentering av bakterier från stärkelse och glykossirap.

Både **Pomegranate Regenerating Body Wash** och **Pomegranate Regenerating Hand Creme** har endast en stjärna.

Hudoljor har lättare att uppnå 2 stjärnor, så som t ex **Pomegranate Regenerating Body Oil**.

Den innehåller sju olika oljor och två oljeutdrag ur växter.

Exempel på produkter med tre stjärnor är **Arnica Massage Oil**, **Calendula Massage Oil**, **Citrus deodorant**, **Salvia deodorant**, **Vildros deodorant**, **Havtorn hudolja** och **Havtorn hudlotion**.

Man ska inte stirra sig blind på antalet stjärnor utan känna sig trygg om produkten har NaTrue-märkning och det innebär alltid minst 1 stjärna.

Läs mer på www.natrue.org

Hälsningar från Susanne Börjeson på Weleda

Kurs i rytmisk insmörjning enligt Wegman/Hauschka – 4 kurstillfällen 2009/2010

Rytmisk insmörjning som förebyggande och terapeutisk behandling

Bakgrund:

Denna behandlingsmetod utvecklades av läkaren Ita Wegman för sjuksköterskorna på det första antroposofiska sjukhuset, Ita Wegman kliniken i Schweiz. Rytmisk insmörjning används idag inom den antroposofiska vården samt som komplement inom skolmedicinen i olika länder.

Om rytmisk insmörjning:

En beröringsmetod grundad i människans inneboende rytmer och i förhållande till omgivande rytmer i naturen.

Hur verkar den:

Stimulerar livsprocesserna i kroppen och därmed läkekrafterna, ökar välbefinnandet, lindrar smärta och lidande samt hjälper patienten att uppleva kroppen i sin helhet.

Vad gör vårdaren:

Med en lätt rytmisk beröring appliceras en verksam substans på olika kroppsdelar eller på hela kroppen. Behandlingen avslutas med vila; så har t.ex. en fotinsmörjning med lavendelolja, som tar 3-5 min, en vila efteråt på 10-20 min.

Kurs 2: 13-15 januari 2010

Innehåll: Fördjupning i antroposofisk människokunskap.

Konstnärligt övande.

Praktiskt: Insomörjning av knä, lår, armar och buk.

Kurs 3: 14-16 april 2010

Innehåll: Fördjupning i antroposofisk människokunskap.

Konstnärligt övande.

Praktiskt: Repetition av alla tidigare inövade moment, bröstorg samt introduktion av helkroppsinsmörjning.

Kurs 4: 9 - 11 juni 2010

Innehåll: Fördjupning i antroposofisk människokunskap.

Indikationer för förebyggande behandlingar.

Konstnärligt övande.

Praktiskt: Helkroppsinsmörjning.

Avslutas med examination i helkroppsinsmörjning.

Förutsättningen för examination är minst 10 dokumenterade helkroppsinsmörjningar.

Om Du har frågor hör av Dig till: Anne Ingeborg Haugholt, sjuksköterska

Medlem av Internationellt Forum för Antroposofisk Omvårdnad, Medicinska Sektionen, Fria Högskolan för Antroposofi, Goetheanum, Dornach/Schweiz.

Utbildningssjuksköterska i Rytmisk Insomörjning enligt Wegman/Hauschka.

Vidarkliniken.

Tel. +46 8 55150954.

e-mail: anne.ingeborg.haugholt@vidarkliniken.se

Elisabeth Ydrén, sjuksköterska, utbildare i Rytmisk Insomörjning, kursamordnare.

Tel. +46 8 55150895.

e-mail: elisabeth.ydren@vidarkliniken.se

Mer information finns på Vidarklinikens hemsida www.vidarkliniken.se

Distanskurs för sjuksköterskor i antroposofisk läkekonst och vård

I november avslutas för sjunde gången denna distanskurs där ett 30-tal sjuksköterskor deltagit. Om vi ska följa traditionen ska en ny omgång av kursen starta i sept 2010, **men då behöver vi veta att vi har minst 25 deltagare.**

En ny kurs medför även möjlighet för dem som missat en helg att ta-igen just den helgen. SALs nuvarande kurskollegium behöver få veta om det finns intresse för att vi planerar för en ny kursstart. Intresseanmälan är inte bindande mer ger oss energi att förbereda för en ny kurs.

Är du intresserad? Hör av dig till oss i så fall så snart som möjligt: info@forbundetsal.org

Fortsättningskurs i antroposofisk läkekonst med tema: Smärta

Läkemedelskurs fredag 19 - söndag 21 februari 2010

Kursen vänder sig till er som har gått SALs distanskurs eller på annat sätt har motsvarade kunskaper. Kursens tema är **smärta**.

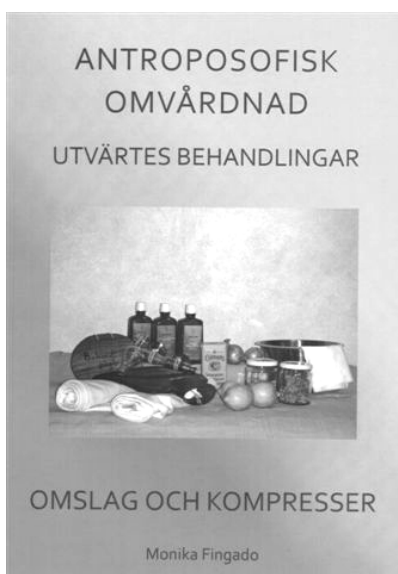
För föreläsningar och konstnärligt övande står: Sven Wängberg, Sven Meenen, Christine Loser, Kirsten Nisted, Ia Gordon m fl

Kursen pågår från fredag efter lunch till söndag fram till lunch. Kursavgift: 1.200:-

Vi behöver få din intresseanmälan SENAST 1 december, vi behöver att minst 20 personer anmäler sig, för att kunna genomföra kursen. Platsen blir på Vidarkliniken i Järna.

Är du intresserad? Hör av dig till oss så fall så snart som möjligt: info@forbundetsal.org eller posta ett brev till SAL c/o Börjeson, Krogen, Kjulsta 20, 153 92 HÖLÖ

Antroposofisk omvårdnad - omslag och kompresser

Detta är en handbok för dem som har omslag och kompresser som sin arbetsuppgift. Den beskriver konkret tillvägagångssätt, vilken materiel man behöver men ger även bakgrund till de olika läkesubstanserna som används.

Det är en arbetsgrupp med sjuksköterskor på Ita Wegman kliniken i Arlesheim, Schweiz, som samlat och sammanställt handboken. För den svenska upplagan har innehållet anpassats till svenska förhållanden. Metoder som använts och erfarenheter som har gjorts under 20 år, på Vidarkliniken och andra verksamheter i Sverige, har tagits med. Då har vårdpersonal på Vidarkliniken varit till stor hjälp.

Om du vill beställa en bok kan du kontakta:

Bokhandeln Vidar www.bokhandeln-vidar.se

Mail: info@bokhandeln-vidar.se

tel/fax: 08-551 738 32

Boken kostar 180:- + porto, inom Sverige 36:-, inom Europa 75:-

Bokens första upplaga är nu snart slutsåld.

Innan vi trycker en ny upplaga tar vi gärna emot kommentarer eller tips om ni hittat felaktigheter i boken. Maila till info@forbundetsal.org

SAL i samarbete med Vidarkliniken inbjuder till en kurs i utvärtes behandlingar - omslag och kompresser

Under vecka 16 (måndag 19 april - fredag 23 april)
Exakt datum fastställs senare

Vi vill fördjupa oss i hur man utför dessa behandlingar och har därför bjudit in en av de sjuksköterskor som varit med i den arbetsgrupp, på Ita Wegman kliniken i Schweiz, som skrev boken om hur man gör omslag och kompresser.

Hon heter Anette Beisswenger och eftersom hon tidigare har arbetat på Vidarkliniken under flera år talar hon svenska.

Plats: Vidarkliniken.

Under samma vecka kommer även en kurs i Spädbarns-insmörjning att erbjudas !

Vi behöver få din intresseanmälan SENAST 8 mars, vi behöver att minst 20 personer anmäler sig, för att kunna genomföra kursen. Platsen blir på Vidarkliniken i Järna.

Är du intresserad? Hör av dig till oss så fall så snart som möjligt: info@forbundetsal.org eller till Anne Ingeborg Haugholt på Vidarkliniken: anne.ingeborg.haugholt@vidarkliniken.se

Linnéskolan, Alingsås Waldorfskola saknar skolsköterska

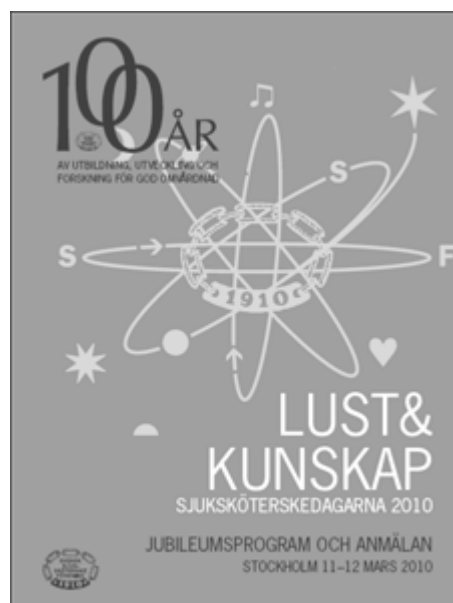
Finns det någon SAL-medlem boende i de trakterna, som skulle kunna tänka sig ett deltidsarbete på den lilla, trevliga skolan?

2 timmar/vecka för hälsoundersökningar, spontana elevsamtal och samtal med lärare. Därtill kommer ca 1 tim/vecka för journalhantering, telefonsamtal etc.

Vi kan även koncentrera tiden till 4 timmar på plats varannan vecka, om det är bättre för skolsköterskan.

Kristian Holmberg är skolläkare och han brukar komma dit en gång/ termin.

Kontakta Helena Rönholm-Siegrist 070-598 2394 om du är intresserad.

Lust&Kunskap - Sjuksköterskedagarna bjuder på senaste rönen från omvårdnadsforskning och utvecklingsarbete i vårdens vardag.

Delta i tre plenarföreläsningar, möt representanter för Svensk sjuksköterskeförenings 52 sektioner och nätverk, **ett 30-tal utställare** och knyt kontakter med kollegor från hela Sverige. Alla har ett gemensamt - tron på att det går att göra god vård ännu bättre. Första konferensdagen avslutas med konsert med vissångerskan Sofia Karlsson och hennes musiker.

Konferensen ser in i framtiden! Men vi har också vår 100-åriga historia att se tillbaka på. 2010 sätter vi därför extra guldkant på konferensen och inleder vårt 100-årsjubileum med bankett i Stockholms Stadshus den 12 mars kl 18.30. Det blir en festkväll att minnas med mycket musik, sång, spektakulär varieté och mycket humor.

Så - anmäl dig, först till kvarn gäller! Antalet deltagare på Lust&Kunskap är begränsat till 1300 personer och på Stadshuset 1000 personer. Du hittar program och anmälningsblankett nedan. Programmet kommer också att skickas ut till samtliga medlemmar med Omvårdningstidskriften nr 4/09 i början av september.

Har du frågor kontakta Anna Skånberg, kurs- och konferensadministratör, Svensk sjuksköterskeförening, anna.skanberg@swenurse.se tel. 08-412 24 13 eller Gerthrud Östlinder, jubileums- och konferensansvarig, Svensk sjuksköterskeförening, gerthrud.ostlinder@swenurse.se , tel 08-412 24 20.

*SAL kommer att delta som utställare under konferensen,
i samarbete med Vidarkliniken och Weleda*

PRESSMEDDELANDE

20 oktober 2009

Registrering på väg för fem antroposofiska läkemedel

Vidarkliniken och Weleda uppfyller nu regeringens dispensvillkor för antroposofiska läkemedel, dvs att före årsskiftet lämna in ansökan om läkemedelsregistrering för fem av de mest använda medlen.

Alla fem är växtbaserade och avsedda som komplement till skolmedicinska läkemedel och som egenvårdsmedel. Ansökningarna avser registrering som receptfritt läkemedel. Den första ansökan som nu lämnats in till Läkemedelsverket gäller ögondroppar. De övriga fyra kommande ansökningarna gäller två sårbehandlingsmedel, en massageolja samt ett medel för förbättrad matsmältning.

– Nu visar vi även på detta mycket resurskrävande sätt att de antroposofiska läkemedlen håller hög kvalitet. Vi hoppas nu på fortsatt dispens och arbetsro, så att vi kan lägga mer resurser på att vidareutveckla vår forskning kring bland annat den integrativa vårdens och medlens effekter. Dispens behövs i avvaktan på att de brister i EU-reglerna som bland annat EU-kommissionen påpekat* korrigeras. I de flesta andra EU-länder avvaktar man nu i praktiken detta. Vi hoppas den svenska regeringen intar samma interimistiska hållning till de just nu ofullständiga EU-reglerna, säger Ursula Flatters, läkare och styrelserepresentant på Vidarkliniken.

– EUs läkemedelsdirektiv är utformat så att det helt kan stoppa tillgången till den här typen av småskaliga, icke kommersiella, biverkningsfria naturläkemedel, trots att de är kliniskt välbeprövade och ordinerar av läkare. Här behövs istället särskilda regler och den diskussionen förs nu på flera håll i Europa, säger Henrik Olténg, vd på Weleda i Sverige.

Antroposofiska läkemedel ingår som viktig del i Vidarklinikens integrativa vård, tillsammans med vanlig skolmedicin, olika terapiformer med mera. Läkemedlen är genom åren framtagna efter önskemål från eller i samarbete med förskrivande läkare, för att kunna erbjuda den individuella behandlingsform som är typisk för antroposofisk medicin. Medlen används i ett stort antal länder och förskrivs av cirka 30.000 läkare i Europa. Totalt finns det mer än 3.000 antroposofiska medel i olika varianter, styrkor och kombinationer baserade på sammanlagt över 300 beprövade naturliga substanser, varav de flesta är växtsubstanser.

Totalt omsätter antroposofiska läkemedel i Sverige cirka 7 miljoner kronor per år. Att enbart i Sverige registrera alla antroposofiska medel skulle lågt räknat kosta omkring 1.380 miljoner kronor (varav dokumentation cirka 990 miljoner kronor och registreringsavgifter till Läkemedelsverket cirka 390 miljoner kronor), plus avgifter varje år till Läkemedelsverket på cirka 95 miljoner kronor. Detta är förstås en ekonomisk omöjlighet.

Kostnaderna för att registrera de nu aktuella fem antroposofiska medlen i Sverige uppgår till cirka 1,5 miljoner kronor. Den ekonomiska omsättningen för dessa fem medel är totalt 300.000 kronor per år i Sverige. Det största antroposofiska medlet omsätter här i landet 200.000 kronor per år. Den genomsnittliga försäljningen av de antroposofiska medel som används i Sverige uppgår till cirka 6.000 kronor per år.

– Ett fortlöpande svenskt krav på läkemedelsregistrering av de antroposofiska medlen är alldeles uppenbart inte en framkomlig väg med nuvarande regelsystem. Det skulle mycket snart leda till att de inte finns tillgängliga för tusentals svenska patienter och att hela den antroposofiska vården undergrävs kraftigt eller rent av försvinner från Sverige, trots att den länge varit framgångsrik och rönt stort positivt intresse från övriga vården, säger Ursula Flatters.

För mer information, kontakta:

Ursula Flatters, läkare och styrelseledamot, Vidarkliniken

070-607 54 22, ursula.flatters@vidarkliniken.se

Henrik Olténg, vd, Weleda AB

070-313 62 06, ursula.flatters@vidarkliniken.se

Weleda AB är Vidarklinikens ombud för antroposofiska läkemedel.

* EU-kommissionen uttalade i september 2008 att nuvarande läkemedelsregler inte fungerar bra för sådana terapiinriktade vårdformer som exempelvis antroposofisk medicin och att man bör utreda införandet av ett eget regelverk för dessa (COM (2008) 584, 29.9.2008).

PRESSMEDDELANDE,

24 september 2009

Vidarkliniken startar forskningsenhet

Antroposofiskt inriktade Vidarkliniken startar nu en särskild forskningsenhet. Torkel Falkenberg, som är docent i hälso- och sjukvårdsforskning vid Karolinska Institutet, har rekryterats som forskningschef. Den nya enheten ska främst driva nya forskningsprojekt och sammanställa den forskning kring antroposofisk vård som finns idag.

Syftet med forskningsenheten är både att vidareutveckla den antroposofiska vården och att bidra med evidensbaserade underlag kring den antroposofiska vårdens effekter till sjukvårdshuvudmän, myndigheter, regering och andra intressenter.

Den nya forskningsenheten kommer att inrikta sig på studier av den antroposofiska vårdens effekter på hälsoekonomi och livskvalitet, samt undersöka de antroposofiska läkemedlens, terapiernas och omvårdnadens verkningsmekanismer.

– Idag finns redan en hel del forskning gjord och vi vet att patienterna generellt är nöjda med antroposofisk vård. Det sistnämnda är inte minst viktigt eftersom den självupplevda hälsan är en variabel som korrelerar väl till överlevnad. Det här vill vi studera närmare. Jag tror det blir mycket intressant att koppla ihop vårdinsatser och självupplevd hälsa med hälsoekonomiska resultat som exempelvis sjukskrivningstal och läkemedelskonsumtion, säger Torkel Falkenberg.

Den nya kunskap som forskningsenheten arbetar fram kommer bland annat att spridas genom publicering av vetenskapliga artiklar och bidra till klinikers omfattande vidareutbildningar för legitimerade läkare och sjuksköterskor i landet. Avsikten är också att kunna utveckla delvis nya terapier och behandlingar inom den antroposofiska inriktningen.

Forskningen blir både nationell och internationell och kliniken kommer att etablera flera nya internationella samarbeten kring integrativ vård. Forskningen ska bland annat finansieras med öronmärkta statsmedel, medel från bidragsgivare samt externa forskningsanslag.

Förutom uppdraget som forskningschef vid Vidarkliniken är Torkel Falkenberg även verksam som forskargruppledare vid Karolinska Institutet. Han är också styrelseledamot av International Society for Complementary Medicine Research (ISCMR) och rådgivare åt Världshälsoorganisationen (WHO) i frågor kring integrativ medicin.

För mer information, kontakta: Torkel Falkenberg, docent, forskningschef Vidarkliniken
08 551 509 52 , 070 6183868

torkel.falkenberg@vidarkliniken.se www.vidarkliniken.se

Specialistsjuksköterska i antroposofisk omvårdnad

Under 2009-2010 finns möjligheten för sjuksköterskor, som bor i de nordiska länderna, att bli Specialistsjuksköterska i antroposofisk omvårdnad

Förutsättningarna för detta är:

1. att du har gått en grundkurs och olika fördjupningskurser antroposofisk omvårdnad.
2. att du är medlem i SAL.
3. att du har minst 5 års praktik inom antroposofisk omvårdnad.
4. att du bejakar "Guidelines för god antroposofisk omvårdnad".

Dessa Guidelines är internationella kvalitetskriterier som Internationellt Forum för antroposofisk omvårdnad har antagit. De finns att få genom undertecknad eller på SALs hemsida.

Uppfyller du detta behöver du göra ett skriftligt arbete om ca. 400 ord, som sedan presenteras muntligen (ca 20 min) vid en sammankomst, där du även gör en demonstration av en antroposofisk omvårdnadsbehandling (10-15 min). Varje presentation avslutas med möjlighet till frågor och utbyte.

Kostnaden är ca 500 Euro för att bli certifierad Specialistsjuksköterska i antroposofisk omvårdnad, med intyg från Medicinska sektionen vid Goetheanum, i Schweiz.

För sjuksköterskor som bor i de nordiska länderna finns denna möjlighet i september och november 2010. Kontaktperson är Anne Ingeborg Haugholt, medlem av Konferensen för utbildning i antroposofisk omvårdnad inom Internationellt Forum för antroposofisk omvårdnad.

Är du intresserad att anmäla dig eller har frågor, kan du vända dig till:

Anne Ingeborg Haugholt

Vidarkliniken

SE-153 91 Järna

e-mail: anne.ingeborg.haugholt@vidarkliniken.se

INNEHÅLLET I NÅGRA INTERNATIONELLA RAPPORTER LÄS PÅ SAL:s HEMSIDA

International Coordination of Anthroposophic medicine / IKAM Medical Section Report on activities 2008 – Forthcoming events and plans for 2009

Contents

Dear friends of our work
Excerpts from lectures at the 2008 annual conference
Preview of the international congress / annual conference
Impressions of the 1st World Conference for Eurythmy Therapy 2008
Medical Section conferences
International coordination of Anthroposophic Medicine / IKAM
International postgraduate medical training / IPMT
Report on activities by the Section director
Financial situation
Medical Section newsletter
ELIANT in word and image

Anthroposophical Medical Newsletter

For all with an interest in the field of medicine, curative
education and social therapy

Issue 25-2, April 2009

Contents Page

The Herbalist Felix 1
Letter from Stefan Geider 5
Medical Section Conference 7
C.A.H.S.C. 8
Seminar Reports 9-11
Conference and Seminars 11
Diary Dates 12

Issue 25-3, July 2009

Contents Page

Co-ordinator's update 1
Coloured Light Therapy Conference 2
The Teeth 2
Dental Eurythmy 4
Medical Section Conference 5
Photographs of the New Lanark Conference 2009 6-7
AHASC at work 8
CAHSC 9
Achievements and Progress 10
Chronic pain as an instrument for change 10
Research Conference Papers 11

Välkommen som medlem

Medlemsavgift: 150 kr/år

SAL, Vidarkliniken, 153 91 Järna

Plusgiro: 64 63 59 - 0

Bankgiro: 5953 - 4388

post: info@forbundetsal.org

Hemsida: www.forbundetsal.org

Org. nr: 802408-0635

